اليوم الآخر - بشتو

د قيامت د ورځې بيان

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

هاتف: ٠١٦ ٤٢٣٤٤٦٦ ـ فاكس: ٠١٦ ٤٢٣٤٤٧٧

244

جمعية الدعوة بالزلفي

د قيامت د ورځې بيان

اليوم الآخرة - بشتو

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات في الزلفي
Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

اليوم الآخر

أعده وترجمه الي اللغة البشتو

جمعية اللدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الثانية: ٨/١٤٤٣هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

اليوم الآخر- الزلفي، ١٤٣٩هـ

ردمك: ٤-١١-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١-القيامة ٢- الجنة والنار

أ- العنوان

ديوي ٢٤٣ ١٤٣٩/٦٣٥٧

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٧

ردمك: ٤-١١-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

د قيامت د ورځې بيان

د ايمان په بنيادى اركانو كښې يو ركن ايمان بالآخرت دي ، انسان تر هغه وخت پورى مؤمن ندى ترڅو چې په هر هغه څه ايمان رانه وړى كوم چې د الله كتاب كښې او د رسول الله ﷺ احاديثو كښې بيان شوى دى ، د آخرت په باره كښې علم حاصلول ، يادول ډير ضرورى دى چې د انسان د نفس اصلاح وشى ، پرهيزګارى ، او په دين باندى كلك والے او نور خائسته صفات انسان كښې پيداء شى، دى دپاره د مرګ ياداشت ډير ضرورى دى ، د مرګ او د مرګ نه پس راتلونكې حالتو نه غفلت انسان كښې په ګناه باندى جرأت پيداء كوى، الله تعالى د هغې ورځې په باره كښې فرمائى : [فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا] {المزمل:١٧} ترجمه : نو څنګه به بچ شئ تاسو كه چرى كفر (انكار) كوئ د هغې ورځې نه چې وبه ګرځوى ماشومان بوډاګان ، او بل ځائې الله تعالى فرمائى : [يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ، يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيدٌ]

{الحج:۲} ترجمه : اےخلقو ! ويره کوئي د رب خپل نه ، يقينًا زلزله د قيامت يو ځيز دي هيبتناک، په هغه ورځ چي وبه وينی تاسو هغي لره چي غافله به شی هره پئ ورکونکئ د هغه بچی نه چی پئ ورته ورکوی، او وبه غورځوی هر حمل والا حمل خپل، او وينی به ته خلقو لره نشه او حال دادی چی دوی نه وی نشه ليکن عذاب د الله تعالی ډير سخت دی .

د مرګ بيان

دهر ساه لرونکی آخری منزل مرګ دی الله تعالی فرمائی: [**كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ**] {آل عمران:۱۸۵} (هر ساه لرونکی به د مرګ سکه کوی) [**كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ**]{الرَّحمن:۲٦} (ټول هغه څوک چی په زمکه باندی دی، فناء کيدونکی دی) او خپل نبی کريم ﷺ ته ئی خطاب کړی دی:[**إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ**]{الزُّمر:۳۰} ترجمه:يقينا ته هم مړ کيدونکی ئی او يقيناً دوی هم مړه کيږی ، د مرګ په باره کښې يو څو ضروری خبری ذکر کول مناسب ګڼړم .

١ = ډير خلق د مرګ نه غافله دی، حالانکه مرګ يو داسی حقيقت دی چې د شک کولو ګنجائش نه لری ، هر مسلمان باندی فرض دی چې خپل مرګ ډير ډير يادوی ، او د هغې دپاره تياری کوی ، د مهلت د ختميدلو نه مخکښې دنيا کښې دعمل صالح په ذريعه د آخرت ډيره ګټه وکړی،

دالله رسول ﷺ فرمايلي دي : د پنځو خبرونه مخکښې د پنځو ځيزونو نه فائده واخلئ د مرګ نه مخکښې دژوند نه ، د مرض نه مخکښې د صحت نه ، د مصروفيت نه مخکښې د فرصت نه ، د بوډاتوب نه مخکښې د ځوانئ نه ، د فقر نه مخکښې د مالداری نه، (رواه احمد) .

داخبره د يادولو وړ ده چې قبر ته څوک د دنيا نه مال دولت نشی وړلے ، صرف انسان سره به خپل عمل وی ، د عمل صالح په ذريعه انسان د آخرت سعادتونه حاصلولی شی ، او د الله په حکم د عذاب نه نجات موندلے شی .

٢= د انسان د مرګ ورځ نامعلومه ده ، د الله تعالی نه علاوه بل چا ته نده معلومه چې کله به مرم او په کوم ځائې کښې به

مرم ځکه چې دا علم غيب دی ، او ددی خبر صرف او صرف دالله تعالی سره دی .

٣= کله چې مرګ راشي بيا د مرګ نه بچ کيدل ناممکن دی ، نه روستو کيږی او نه تری تيخته کيږی ، الله تعالی فرمائی: [وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ] {الأعراف:٣٤} ترجمه: او دپاره د هر امت يوه نيټه وی ، پس کله چې راشي نيټه د دوی ، نه به روستو کيدی شي يو ساعت او نه به مخکښې کيدی شي .

٤= دمؤمن د مرګ منظر څه داسی وی چې ملک الموت (د مرګ فريښته) يو ډير خائسته شکل کښي راشي ، او مؤمن ته دجنت خوشخبري ورکړی، الله تعالی فرمائي:[إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ]{فصِّلت:٣٠} ترجمه:يقيناً هغه کسان چې وائي رب زمونږه الله تعالی دی ، بيا پاخه شوی وی (په دی وينا) راکوزيږی په دوی باندی ملائک چې مه ويريږي او مه خفه کيږي او زيری واخلي په جنت سره هغه چې تاسو سره ئے وعده کيدی شوه ، د کافر د مرګ منظر داسي وی چې ملک الموت هيبتی شکل جوړ کړی،

او دده خوا ته راشی ، تک تور مخ والا وی ، او ورسره د عذاب ملائکه هم وی چی د عذاب خبر ورته ورکوی ، الله تعالی فرمائي : [إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ المَوْتِ وَالمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ اليَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللهِ غَيْرَ الحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آَيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ] {الأنعام:٩٣} ترجمه : اوکه أووینې ته هغه وخت چی ظالمان به په سختو د مرګ کښې وی ، او ملائک به أوږده کونکی وی لاسونه خپل (ورته وائي به) را ؤباسئ ساګانئ خپلی نن بدله درکیدلی شی تاسو ته عذاب د ذلت په سبب د هغه چی جوړولی تاسو په الله تعالی باندی ناحقه خبری ، او وائی تاسو چی د آیاتونو د هغه نه مو لوئی کوله ، مرګ سره حقیقت معلوم شی ، هر انسان ته خپله نتیجه معلومه شی ، الله تعالی فرمائي :[حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ المَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ،لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ]{المؤمنون:١٠٠} ترجمه : (تردی وخت پوری چی راشی یو تن د دوی ته مرګ ، وائی به اے زما ربه! واپس کړئی ما لره دپاره ددی چی عمل أوکړم نیک په بدل د هغی کښې چی ما پریخودلے ، هیچرے نه کیږی یقیناً دا یوه

خبره ده چې دی ئې ویونکے دی ، او د دوی مخې ته لویه پرده ده ، تر هغه ورځې پورې چې دوی به دوباره ژوندئ کولے شی) ، کله چې مرګ راشی کافر او ګنهګار به ارمان کوی چې دنیا ته واپس شم ، او نیک عمل وکړم ، لیکن چې وخت تیر شی بیا به افسوس څه فائده نکوی ، الله تعالی فرمائی : [وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا العَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ] {الشُّورى:٤٤} ترجمه : (او هغه څوک چې الله تعالی ئے بے لارې کړی نو نیشته دی هغه لره هیڅوک بچ کونکے روستو د بے لارې کولو نه او وینی به ته ظالمانو لره هر کله چې اووینی دوی عذاب لره ، وائی به دوی آیا شته دی واپسئ ته څه لار .

٥= دالله تعالی په خپلو بندګانو باندې رحمت دی چې څوک د مرګ نه مخکښې لا اله الا الله ووائی هغه به جنت ته داخلیږی، رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : چا چې دنیا کښې آخری خبره لااله الا الله ووئیله هغه به جنت ته داخلیږی (سنن ابی داود) څوک چې رشتینی مؤمن وی هغه ته الله تعالی د مرګ په وخت کښې دا کلمه ورنصیب کوی، او څوک چې

مخلص نه وی د هغه نه د مرګ د سختیو د وجی نه پاتے شی والعیاذ بالله ، ددی وجی نه څوک چی مرګ ته نزدی وی د هغه په خوا کښې د لا اله الا الله تلقین کول پکار دی، رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : چی مړو ته د لا اله الا الله تلقین کوئي ، (مسلم : ۹۱٦) او زور به پری نشي کولی ، دی دپاره چی تنګ نشي نو د خولی نه به ئے داسے خبري ووځي چي مناسب به نه وي .

د قبر حالات :

انس رضی الله عنه فرمائي چي رسول اللهﷺ فرمائیلی دی : چی یو بنده قبر کښې کیښودلے شی ، او د هغه خپل خپلوان تری واپس شی ، مړی د هغوی د پیزار آواز آوری چی دوه ملائک ورته راشی ، په قبر کښې ئے کینوی ، ورته ووائی ته ددی سړی په باره کښې څه وائے ؟ د مؤمن سړی جواب دا وی چی زه ګواهی کوم چی دا د الله بنده او رسول دی ، نبی کریم ﷺ وفرمائیل چی دی بنده ته ووئیلئ شی چی جهنم کښې خپل ځائی وګوره ، الله تعالی ددی بدل کښې تاله جنت کښې ځائی درکړو ، رسول الله ﷺ وفرمایل چی دغه بنده به

په يوځائي دا دواړه ځايونه ګوری ، البته کافر يا منافق به د ملائکو په جواب کښې وائی ، ما ته پته نشته ، خلقو چي به څه وئيل ، ما به هم هغه وئيل هغه ته به ووئيلئ شی چی نه تا سره علم وو ، او نه د حق پسی تللئ وی، بيا به په زور سره يو ګرز باندی د غوږونو مينځ کښې ګوزار ورکړی ، د پيريانو او انسانانو نه علاوه ټومره مخلوقات چی نزدی وی هغه ددی مړی آواز آوری ، (رواه البخاری) په قبر کښې دوباره د انسان روح راتلل د انسانی عقل پدی نه پوهيږی ، پدی باندی به ايمان بالغيب لرو، او ټول مسلمانان پدی عقيده متفق دی چی کله مؤمن د نعمتونو مستحق وی نو قبر کښې هغه له نعمتونه ميلاويږی ، او که د عذاب مستحق وی نو قبر کښې هغه ته عذاب ميلاويږی، پدی شرط چه الله تعالی ئے معاف نکړی، الله تعالی فرمائي:[**النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ**] {غافر: ٤٦} ترجمه:اُور پيش کيدی شی دوی په هغی باندی صبا او بيګاه ، او په هغه ورځ چی قائم شی قيامت (وبه وئيلئ شی) داخل کړئ فرعونيان ډير سخت عذاب ته ،د صحيح مسلم په حديث کښی رسول اللهﷺفرمائيلی دی :

د قبر د عذاب نه پناهی غواړئی)عقل سليم والا انسان ددی حقيقت نه انكار نكوی ځكه چی انسان په ژوند كښې داسی حالات ليدلی وی چی دليل وی په برزخی حالاتو باندی، لكه يو انسان خوب وينی په هغه باندی خوب كښې ډير تكليف دی ، ليكن خوا كښې انسان د هغه په تكليف نه پوهيږی حالانكه د ژوند او مرګ ډير فرق دی، قبر كښې روح او بدن دواړو ته سزا ميلاويږی،رسول اللهﷺ فرمايلي دی : قَالَ: «**إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الآخِرَةِ ، فَإِنْ نَجَا مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ، وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ** » ترمذی :۲۲۳۰) **ترجمه** : د آخرت د منزلونو نه قبر اول منزل دی ، څوک چی دلته كامياب شی نو راتلونكی مرحلی هم آسانی وی، او كه څوک دلته ناكامه شی نو راتلونكی مرحلی نوری هم سختی وی ، هر مسلمان له پكار دی چی د قبر د عذاب نه ډيره پناهی وغواړی ، او خاصكر د مونځ په آخری قاعده كښې د سلام نه مخكښې ، او د ګناهونو نه ځان وساتی ، د قبر د عذاب او د جهنم د عذاب د ټولو نه لوئی سبب ګناه ده ، د مرګ نه پس حالاتو ته د برزخ ژوند وائی ، اكثر خلق په قبرونو كښې دفن كيږی ځكه ورته عذاب قبر وائی ، مثلا كه

څوک اُوبو کښې غرق شی ، یا اُور کښې وسوزی ، یا حیوانات ئے وخوری ، نو دی ټولو ته به په برزخ کښې عذاب یا نعمتونه وی ، د عذاب قبر ډیر صورتونه دی لکه په ګروزونو باندی وهل ، قبر د تیاری نه ډکول ، د اُور بستره ورته غوړول ، یا د اُور د جهنم نه دروازه کولاوول ، یا عمل د یو بد شکله انسان په صورت کښې راتلل چی ډیر بد بویه وی چی قبر کښې ورسره وی ، که قبر والا کافر یا منافق وی نو د قبر عذاب مسلسل وی ، او که مؤمن ګنهګار وی نو د ګناه په حساب سره به سزا وی او کله به عذاب ختم شی ، مؤمن ته په قبر کښې نعمتونه میلاویږی ، قبر ورته کولاو کړي ، د نُور نه ئے ډک کړی، د جنت نه ورته دروازه کولاوه کړی چي د جنت یخه هواء او خوشبوئی ورباندي لګی ، د جنت بستره ورته وغوړوی ، او دده نیک عمل د یو خائسته انسان په شکل کښې راشی، او دده ملګري شی چي دي ورسره وخت تیروی .

د قيامت علامې

١= الله سبحانه وتعالى دا جهان د هميشوالى دپاره ندي پيداء کړى بلکه يوه ورځ به راشى چې دا هرڅه به ختم شى بس دغه ورځ د قيامت ورځ ده ، او دا داسې حقيقت دى چې انکار ترې نشى کيدلے، الله تعالى فرمائيلى دى:[**إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ**] {غافر:٥٩} ترجمه: يقينا قيامت خامخا راتلونکى دى هيڅ شک پکښې نشته، ليکن اکثر خلق ايمان نه راوړى ،بل ځائى کښې الله تعالى فرمائي :[**وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ**](سبا: ٣) ترجمه: يقينا هغه کسان چې کفر ئې کړى دى ، وائى قيامت به مونږ ته نه راځى، ورته ووايه ! ولے نه (خامخا به راځى) ، په رب مې دې قسم وى چې خامخا به راځى، قيامت ډير نزدى راغلى دى ، الله تعالى فرمائى : (**اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ**) (القمر: ١) ترجمه : قيامت نزدى شويدى الله تعالى فرمائى : [**اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ**]{الأنبياء:١} ترجمه : نزدى شوى دى خلقو ته حساب د هغوى او دوى په غفلت کښې مخ اړونکى دى، دا نزدى والے د انسانى عقل او سوچ نه اُوچت دى، د الله

تعالی د علم غیب سره تعلق لری ، او د دنیا چی څومره عمر تیر شویدی د هغی په نسبت سره نزدی دی، د قیامت علم الله تعالی مخلوق ته ندی ورکړی، الله تعالی فرمائی : [يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا] {الأحزاب:٦٣} ترجمه : د قیامت په باره کښې دا خلق ستا نه تپوس کوی ، ته ورته ووایه چی د قیامت علم خو صرف د الله تعالی سره دی، او تاته څه پته ده کیدیشی قیامت نزدی وی ، رسول الله ﷺ د قیامت بعض علامات تفصیل سره بیان کړي دي ،

د مسیح الدجال راتلل

د ټولو نه غټه فتنه دخلقو دپاره د دجال راتلل دی ، پدی اعتبار سره چی الله تعالی ورله د بعض غیر فطری کارونو کولو قدرت هم ورکړی دی چی خلق به پری ډیر دهوکه کیږی، مثلا هغه به آسمان ته حکم وکړی نو باران به وشی ګیاګانئ او فصل ته به حکم وکړی هغه به رازرغون شی، او مړو لره به ژوندی کوی نو داسی د معجزی پشان کارونه به کوی ، رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : چی هغه سره به جنت

او جهنم وي ، د هغه جنت به حقیقت کښې جهنم وی ، او د هغه جهنم به حقیقت کښې جنت وی ، او په زمکه کښې به صرف څلویښت ورځی ژوند کوی یوه ورځ به د هغه د یو کال پشان وی ، بله به د یو میاشت په مقدار، او بله به د یوی هفتی برابر وی ، او نوری ورځی به د عامو ورځو پشان وی ، هغه به د مکے مکرمی او مدینی منوری نه علاوه ټوله دنیا کښې ګرځی .

د قیامت په علامو کښې د عیسیٰ علیه السلام راتلل

د دمشق په مشرقی سپینه مُناره باندی به د صبا په وخت راکوزیږی ، خلقو سره به د صبا مونځ وکړی او بیا به د دجال د مرګ پسی ورځی .

د قیامت بعض نوری علامی :

۱= چی لمر به د مغرب نه راؤخیژی ، ټول خلق به ددی په لیدو ویریږی او ایمان به راوړی، لیکن دغه وخت به ایمان راوړل څه فائده نکوی ، او ددی نه علاوه هم علامے شته دی .

۲= قيامت به په بدترينو خلقو باندې قائميږي ، د قيامت نه مخکښې به هواء راشي چې د ايمان والو روحونه به قبض کړي،کله چې الله تعالى د دنيا د ختمولو او د ټولو انسانانو د مړکولو فيصله وکړي ، نو الله تعالى به اسرافيل عليه السلام ته حکم وکړي چې په شپيلۍ کښې پوکې وکړه ، کله چې خلق دا آواز واوري نو بے هوشه به شي ، الله تعالى فرمائي :

[وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ] {الزُّمر:٦٨} ترجمه : او په کومه ورځ چې شپيلۍ ووهلې شي ، څوک چې په زمکه او آسمانونو کښې دي مړه به شي مګر هغه څوک چې الله ئے وغواړي ، دا حادثه به د جُمعې په ورځ وي، ددې نه پس به ټول ملائک مړه شي ، او صرف د الله تعالى ذات به پاتے شي .

۳= زمکې به د انسانانو جسمونه ټول ختم کړي وي مګر صرف د ملا يو هډوکې به باقي وي ، البته د انبياءکرامو عليهم السلام او شهداو جسمونه زمکه نه خوري ، الله تعالى به د آسمان نه باران نازل کړي چې هغې سره به الله تعالى جسمونه راوټوکوي ، الله تعالى چې کله د خلقو د دوباره ژوندي کولو اراده وکړي نو اسرافيل عليه السلام ته به

حکم وکړی چې شپیلۍ وکړي ، دی سره به الله تعالی ټول مخلوق پیداء کړی ، لکه څنګه چې اول ئے پیداء کړی وو دغه رنګه به ئے د قبرونو نه راپورته کړی ، خپیبله خپے، سرتور سر، بربنډ او نا سونته، الله تعالی فرمائی:[وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ] {يس:٥١} ترجمه : او پوکے به ووهلۍ شي په شپیلۍ کي او یو یو به د خپل رب پیښۍ ته د قبرونو نه پاسی.

الله تعالی فرمائی:[يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ . خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ اليَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ] {المعارج:٤٤} ترجمه : په هغه ورځ چې دوی به راوځی دقبرونو نه په تادئی سره ګویا که دوی خپلو معبودانو ته ورزغلی سر کوزی به وی سترګے د دوی ، پټوی به دوی لره ذلت ، دا ورځ ده هغه چې دوی سره ئے وعده کیدی شوه ، د ټولو نه اول به زمکه هغه ځائی کولاوه شی چې کوم ځائی د نبی کریم ﷺ قبر مبارک دی ، او بیا به نور خلق د محشر میدان ته روان کړی شی ، چې ډیر لوئی میدان دی ، کافران به نسکور روان وی په سرونو باندی ، د رسول الله ﷺ نه تپوس وکړی شو چې په سرونو به څنګه روان وی ؟ رسول الله ﷺ جواب ورکړو چې هغه ذات چې په دنیا کښې ئے په دوه خپو

روان کړی وو ، هغه ذات قادره دی چې قیامت کښې ئے په مخ باندی نسکور روان کړی. (مسلم :۲۸۰۶) د اللّٰه تعالی ذکر نه مخ اړونکے به ړوند راپاڅوی ، نمر به خلقو ته ډیر نزدی وی او هر سړی به د خپل عمل مطابق په خولو کښې ډوب وی ، د چا خوله به تر پړکو پوری وی، او د چا خوله به تر ملا پوری وی ، او د چا خوله به تر خولے پوری ، بس د هر چا د عمل مطابق به وی ، پداسے خطرناک حالت کښې به څه خلق خوش قسمته وی چې د اللّٰه تعالی د عرش د سوری د لاندی به ولاړ وی ، رسول اللّٰه فرمائیلی دی: **سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ الإِمَامُ الْعَادِلُ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ طَلَبَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ أَخْفَى حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ**" (بخاري)ترجمه : اُووه قسمه خلق به وي چې اللّٰه تعالی به ورله سوری ورکړی په هغه ورځ چې بل سوری نشته دی ، انصاف کونکے بادشاه، او هغه ځوان چې د اللّٰه په عبادت کښې رالوئي شی ، هغه کس چې مساجدو سره ئے زړه لګیدلے وی ، او هغه دوه کسان چه د اللّٰه د رضا دپاره ئے د یو بل سره محبت وی، او

پدی باندی یو ځائی کیږی ، او پدی جداء کیږی ، او هغه کس چی یو اُوچت خاندان او حسن والا تری مطالبه د زنا وکړی او دی ورته ووائي چی زه د الله نه یریږم ، او هغه کس چی صدقه وکړی او دومره پټه چی چپ لاس تری هم خبر نه شی چی ښی لاس څه څیز د الله دپاره خرچ کړل ، او هغه کس چی یواځی الله تعالی رایاد کړی او د سترګونه ئے اُوښکی روانے شی او دا حدیث صرف د سړو دپاره نه بلکه زنانه دپاره هم دی ، د هر نیک عمل بدله ښه وی او د بد عمل بدله بده وی ، د ښځو او سړو ټولو دپاره ، د قیامت په ورځ به خلق ډیر تنګی کیږی ، دغه ورځ پنځوس(۵۰) زره کاله ده ، په مؤمن باندی به ډیره زر تیره شی لکه د فرض مونځ پشان ، او رسول الله ﷺ به حوض ته راشی چی دا د الله تعالی ډیر لوئی نعمت دی ، الله زمونږ نبی کریم ﷺ ته ورکړی دی چی خپل امتیانو له به د قیامت په ورځ اُوبه ورکوی ، چی اُوبه ئے د پیو نه سپینې دی ، او د شهدو نه خوږی دی، او د مشکو نه خوشبویه دی ، د آسمان د ستورو په مقدار ئے جامونه دی ، او چا چی یو ځل دا اوبه وڅښکلې بیا به چرته تنګی نه شی،

ټول خلق به میدان محشر کښې د حساب کتاب انتظار کښې ولاړ وی ، ګرمی به وی، آخر به تنګ شی، د داسی چا په

تلاش به وځي چه زمونږه دپاره تلاش وکړی ، آدم عليه السلام ته به راشی هغه به معذرت پيش کړی ، بيا به نوح عليه السلام له بيا ابراهيم عليه السلام بالآخر به محمد رسول الله ﷺ له راشی ، هغه به ورته ووائی : آو، دا زما مقام دی ، رسول الله ﷺ به د عرش د لاندی په سجده پريوځي او د الله تعالی داسی حمدونه او ثناګانئ به ووائی چی مخکښې ئے ندي وئيلی ، بيا به الله تعالی ارشاد وفرمائی : اے محمد ! سر اوچت کړه ، غواړه درکيدلے به شی ، او شفاعت کوه شفاعت به دِی قبليږی ، بنده سره به په عملونو کښې اول حساب د مونځ کيږی ، که مونځ برابر وو او قبول شو ، بيا به په نورو عملونو کښې غور کيدلي شی ، او که مونځ کښې نقصان وو ، نو بيا به نور اعمال هم مردود وی ، د هر بنده نه به د پنځو څيزونو تپوس ضرور کيږی، عمر دِي په څه کي تير کړو ، ځوانی دِي څه کښې تيره کړی ده ، مال دِي چرته نه ګټلے وو ، او چرته دِي مصرف کړی دی ، او علم باندي دِي څومره عمل کړي وو ، او د ټولو نه اول به د وينئ په باره کښې حساب کيږی ، او فيصله به د نيک عمل اخستلو او يا د هغه ګناهونه په مجرم باندی بار کيدلو په صورت کښې کيږی ، د جهنم دپاسه يو پل جوړ کړي شوی دی چی د ويخته

نه باریک دی ، د توری نه تیره دی ، خلق به د خپل عمل مطابق وربراندی تیریږی ، څوک به د سترګے د رپ پشان ، او څوك د هواء پشان، او څوک د تیز رفتار آس پشان، او څوك به په خپورړو(ګونډو) باندی روان وي، او د پل په غاړو باندی کنډی دی چی کافران او ګناهګار به جهنم ته غورځوی، کافر به همیشه په اُور کښې وی او ګناهګار چی کله الله وغواړی د اُور نه به ئے رابهر کړی او جنت ته به ئے داخل کړی .

انبیاء کرامو ، رسولانو، او مؤمنانو کښې الله تعالی چی چاله اجازت ورکړی هغوی به د ګناهګارو مؤمنانو دپاره شفارس کوی ، څوک چی پل صراط باندی پوری وځی هغه به جنت ته داخلیږی ، لیکن دوی به د جنت او جهنم په مینځ کښې یو پل باندی هیسار کړی چی د یو بل نه بدلے واخلی، هغه کس به جنت ته نشی تللے ترڅو چی یو بل ته زړونه صفا نکړی .

جنتیان به جنت ته لاړشی او جهنمیان به جهنم ته لاړ شی، مرګ به د یو ګډ په شکل کښې راوستلی شی ، او د جنت او جهنم مینځ کښې به ذبح کړی شی، جنتیان او جهنمیان به

دا منظر ګوري ، او بيا به آواز وکړی شي چې جنتيان به جنت کښې هميشه وی ، او جهنميان به جهنم کښې هميشه وی، بيا که مرکيدل وی، نو جنتيان به د خوشحالئ نه مړه شوی وی، او که مرګ وی نو جهنميان به د غم نه مړه وی .

د جهنم د عذاب حال

الله تعالى فرمائيلى دى : [فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ] {البقرة:٢٤}ترجمه : ځان بچ کړئ د اُور نه هغه چې خشاک د هغې خلق دی ، او کانړی دی ، تيار کړی شويدی د کافرانو دپاره .

رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضی الله عنهم ته وفرمايل : چې ستاسو د دنيا اُور د جهنم د اُور اويايمه حصه ده ، چا تپوس وکړو چې اے د الله رسوله ! د کافرانو دپاره خو د دنيا دا يوه حصه هم کافی وه ، رسول الله ﷺ جواب ورکړو چې د جهنم اُور د دنيا د اُور نه يو کم اوويا حصی زيات دی ، (بخاری ومسلم) د جهنم اُووه (٧) طبقي دی ، هر طبقه د بلے نه ډيره سخته ده ، او هر طبقه کښې به خلق د اعمالو په

اعتبارسره وی ، منافقان به د ټولو نه لاندي طبقه د اُور کښې وي ، چي ډيره سخته ده ، د کافرانو عذاب به په جهنم کښې هميشه وی ، وقفه به پکښې نوی کله چي ځرمني ئے وسوزی ، الله به ورته ځرمني بدلے کړی چي عذاب مزه وڅکی ، الله تعالی فرمائی :[كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ] {النساء:٥٦} ترجمه : او هر وخت چي ستکوری شی ځرمنی د دوی بدلے به کړو دوی له ځرمنی نوری دی دپاره چی اوڅکی دوی عذاب ، الله تعالی فرمائی : [وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ] {فاطر:٣٦} ترجمه: او هغه کسان چی کفر ئے کړی دی ، دوی دپاره اُور د جهنم دی ، فيصله به نه کيږی په دوی باندی چی مړه شی، او نه به شی سپکيدلی د دوی نه عذاب د هغی، دغه شان سزا ورکوو مونږ هر منکر ته .

خلق به په زنځيرونو او طوقونو کښې تړلی شوی وی ، الله تعالی فرمائی : [وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ. سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ] {إبراهيم:٥٠} ترجمه: او ته به وينی مجرمان په دغه ورځ يوځای تړلی شوی

په زنځيرونو کښې، قميصونه د دوی به د رنزړونه وی ، او پټوی به مخونه ددوی لره اُور .

دجهنميانو خوراک په باره کښې الله فرمائی : [إِنَّ شَجَرَةَ الزَّقُّومِ طَعَامُ الأَثِيمِ ، كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ، كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ، كَغَلْيِ الْحَمِيمِ] {الدُخان:٤٣/٤٦} ترجمه : يقينا ونه د زقوم ، خوراک د ګناهګار دی، پشان د ويلې کړی شوی تانبې، خوټ کيږی به په خيټو کښې پشان د خوټ کيدلو د يشيدلو اوبو .

نبی کريم ﷺ د جهنم او د جنت بيان کړی دی چی د قيامت په ورځ به يو جهنمی راوستلې شی چی په دنيا کښې ئے هر قسمه نعمتونو کښې ژوند کوو، په جهنم کښې به يو غوپه ورکړی، بيا به تری تپوس وکړی شی چی اے د آدم ځويه! چرته دِی څه شحالئ او نعمت ليدلے دی؟ هغه به ووائی اے الله ! ستا په ذات می دِی قسم وی ، ما چرته شحالئ نه ده ليدلے ، او يو جنتی به راوستلے شی چی دنيا کښې ئے ډير تکليفونه او سختئ تيری کړی وی ، نو جنت کښې به يو چکر ورکړی ، بيا به تری تپوس وکړی شی چی اے د آدم ځويه ! څه تکليف يا پريشانی دِی ليدلے ده؟ هغه به وائي

قسم په الله هیڅ تکلیف او پریشانی مے نده لیدلے (مسلم :۲۸۰۷) د جهنم یوه غوپه به د کافر نه د دنیا ټولے خوشحالۍ هیری کړی ، او د جنت یو چکر به د مؤمن نه د دنیا ټول تکلیفونه هیر کړی .

د جنت حال

جنت نوم د هغه کور دی چی همیشه وی ، او د عزت ځائی وی چی الله تعالی د نیکانو بندګانو دپاره تیار کړی دی ، داسی داسی نعمتونه پکښې دی چی سترګو ندی لیدلی، غوږونو ندی آوریدلی، او د هیڅ انسان په زړه کښې د هغې خیال هم ندی تیر شوی: [**فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ**] {السجدة :۱۷} ترجمه : یو نفس ته پته نشته چی مونږ د سترګو یخوالی دوی له پټ ساتلی دی ، بدله د هغه څه ده چی دوی کوم عملونه کوی ، د جنت ډیری درجی دی چی ایمان والو ته به د اعمالو په اعتبار ورکړی شي، الله تعالی فرمائی: **يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ** {المجادلة:۱۱} ترجمه: الله تعالی درجی اُوچتوی د هغه کسانو چی ایمان والا وی او خاوندان د علم وی ، جنتیان

چې څه غواړی هغه به ورته میلاویږی، خوراک څښاک وغیره ، جنت کښې داسې نهرونه دی چې د هغې اوبه نه بدلیږی، داسې د پیوو نهرونه دی چې نه به بے خونده کیږی، او پاک صفا شهد پکښې دی، او د شرابو نهرونه دی چې څکونکي ته به لذت (خوند) ورکوی،

دجنت او دنیا څښاک کښې ډیر فرق دی، الله تعالی فرمائی :

[**يُطَافُ عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِن مَّعِينٍ، بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِّلشَّارِبِينَ، لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ**] {الصَّافات:٤٧} ترجمه : ګرځولی به شی په دوی باندی کاسی ډکی د خالص شرابو نه ، سپین ، مزه ورکونکی به وی څکونکو ته ، نه به وی په هغې کښې آفتونه او نه به دوی له د هغې نه التهئ ورځی ، د جنتیانو نکاح به د غټو سترګو والا حورو سره کیږی ، د هغې په باره کښې رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : که د جنت یوه حوره دنیا ته راښکاره شی نو ټوله دنیا به د رنړه او خوشبوئي نه ډکه شی (رواه البخاری) د جنتیانو دپاره به عظیم نعمت د الله سبحانه وتعالی ملاقات وی ، جنتیانو له به نه وړی متیازی او نه غټی متیازی ورځی ، او نه به بلغم وي او نه خراشکی، دسرو زرو ګمنزی به وی ، او د دوي خوله به د مشکو پشان

بوئی لری ، د جنت نعمتونه به همیشه وی، هیچری به هم نه ختمیږی ، رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : څوک چی جنت ته داخل شی هغه به په نعمتونو کښې همیشه وی ، نعمتونو نه به نه محرومیږی ، کپړی به ئې نه زړیږی ، او نه به ځوانی ختمیږی . (مسلم)

جنت کښې به د ټولو نه کمه حصه د هغه چا وی چی جنت ته به آخری ور داخلیږی د هغه حصه به ددی دنیا لس چنده وی (الله سبحانه وتعالی دِی مالا او زما سره ټولو هغه څوک چی پدی کتاب کښې راسره مدد کړی دی او هغه څوک چی دا کتاب لولی او عمل وروباندی کوی ټولو له جنت الفردوس را نصیب کړی آمین یا رب العالمین

وبالله تعالیٰ التوفیق

فهرست: دقيامت د ورځې بيان

د قيامت د ورځې بيان	3
د مرګ بيان	4
د قبر احوال	9
د قيامت علامې	13
د مسيح دجال راتلل	14
د جهنم د عذابونو حال	22
د جنت حال	25
فهرست	28